

Пам'яті Ю.І. Крочка – вчителя і науковця

1 грудня 2007 року на 74 році життя перестало битись серце непересічної людини – професора Юлія Івановича Крочка, корифея зоологічної науки Закарпаття та України.

Юлій Іванович народився 9 серпня 1934 року в м. Ужгороді, де і жив до 2003 року, пізніше – в м. Будапешті. Як здібного студента Ю.І. Крочка по закінченні біологічного факультету УжДУ в 1957 році залишають на кафедрі зоології, де він пройшов шлях від лаборанта кафедри до професора, завідувача кафедри. Без перебільшення можна сказати, досягнуті успіхи – це титанічна праця Юлія Івановича і його слід у зоології України є вагомим. Завершивши аспірантуру при Інституті зоології ім. І.І. Шмальгаузена в 1970 році він захищає кандидатську дисертацію, а в 1992 році докторську, при цьому працює на викладацьких посадах на рідному біологічному факультеті. Поєднання викладацької і наукової роботи вимагало значних зусиль, оскільки педагогічна робота забирала багато часу і енергії. Юлій Іванович чудово справлявся як з однією, так і з іншою. Як активний член Всесоюзного теріологічного товариства брав участь у конференціях, географія яких включала основні наукові центри колишнього Радянського Союзу

– Москву, Ленінград, Київ, Одесу, де Юлій Іванович виступав з доповідями.

Лекції професора Крочка сприймалися легко, яким би складним не був матеріал або тема. Уважний до кожного, він завжди знаходив час на спілкування зі студентом чи колегою. Його злегка приглушений голос дуже швидко гіпнолізував аудиторію, а приклади, які він використовував, завжди були „з життя” і сприймалися конкретно. Ніколи не дозволяючи собі самохвальства і повчання, Юлій Іванович вмів дуже тонко застидати студента. Його не стільки боялися, як вчителя деспота, скільки було незручно не знати, навіть соромно. Літні учбово-польові практики під керівництвом Юлія Івановича завжди були цікавими і проходили жваво та наповнено. Не будучи буквоїдом у навчанні, він не любив хитрування, вважаючи, що визначене програмою має знати кожен. Його кредом був дуже простий принцип – вчити треба на заняттях, а не на екзамені і ніколи не перетворював його на багатогодинну екзаменуцію.

Готуючи майбутніх вчителів, Юлій Іванович багато уваги приділяв здобуттю студентами саме практичних навичок, оскільки прекрасно розумів, що вчитель у своїй педагогічній практиці зустрічає безліч проблем із

унаочненням. Тому його практичні – це керівництво до роботи учителя біології. Вміти виготовити експонат або препарат для роботи – пріоритет на який завжди звертав увагу Юлій Іванович. І до сьогодні на кафедрі зоології УжНУ студенти на практикумах користуються навчальними матеріалами, виготовленими під його керівництво і переважно його руками.

Я вважаю, що визнання до цієї працелюбної і високоінтелектуальної людини прийшло пізно. З 1995 року він стає завідувачем кафедри зоології і приділяє максимум уваги вихованню зміни генерації викладачів. Він не боявся, що учні стануть кращими за нього. Він прагнув цього, дуже жалкуючи, що ніхто не проявляв інтересу до його напрямку досліджень – вивченню біології рукокрилих. При цьому у бесідах сам признавав, що це одна із складних груп для вивчення і потребує настирливості. Ніколи не нав'язуючи свою думку, він активно сприяв іншим напрямкам в тому числі й орнітології.

Власне кінець ХХ століття можна вважати періодом визнання роботи професора Крочка як науковця всеукраїнського рівня. Його запрошують бути автором нарисів до першого видання Червоної Книги України, де він публікує результати своєї майже півстолітньої роботи. Таким чином він визнається як провідний спеціаліст в Україні по окремій групі ссавців, отримує безліч запрошень на опонування кандидатських та докторських дисертацій. Саме в цей час його запрошують до складу Атестаційної Ради Інституту зоології НАН України ім. І.І. Шмальгаузена – єдиного із заходу України. Його праця стає здобутком

зоологічної науки Європи, свідченням чого є визнання його професором Угорської академії наук. Він активно виступає на міжнародних форумах Словаччини, Угорщини, Польщі, стає головним організатором першої міжнародної конференції по рукокрилим в Україні, яка відбулась в Закарпатті.

Звільнення Юлія Івановича з університету в лютому 2003 року, для більшості колег було радше шоком, ніж логічним завершенням. В ньому не відчувалось стомленості, його ідеї це підтверджували, але, очевидно, так мало статися. Він не опирався. Уже через якихось півроку він виїздить до Угорщини, де визнаються всі його здобутки, а ще через декілька місяців він стає професором Берегівського та Ниредьгазького педагогічних інститутів, де працює до кінця своїх днів.

Юлій Іванович ніколи не був борцем, радше життєлюбом. Виховавши сина і доньку, любив Ужгород і часто сюди навідувався, завжди приходив на рідну кафедру і цікавився її життям. Він органічно не сприймав компроміси в науці, і це був його стиль.

Важко собі уявити, що вже не побачиш учителя, його сухий але впевнений і концентрований погляд, не впізнаєш по ході або по стриманому голосу. Нехай земля йому буде пухом.

Л.А. Потіш